

Україна в системі міжнародних відносин на передодні встановлення гетьманства в Україні

Прийшли нові часи і принесли віру у власні сили та великі сподівання українському народу на відродження суверенітету і державності власної країни. Це був лютий 1917 року. Люди відчували, що настав час для боротьби за державну незалежність України. Вмить активізувалися всі шари прогресивного руху країни. Нові політичні сили висували забуті національні гасла. Та рішучість громади притуплювалася досвідом перебування у складі Російської імперії близько трьох сторіч. Інертність активістів часом переростала у підміну власної мети. Замість рішучих вимог передові діячі наполягали лише на встановленні автономії України у складі федеративної республіки Росії. Начебто не було в історії країни ні часів великої держави Київської Русі, ні Української козацької держави Богдана Хмельницького.

Формувалися нові політичні сили, проводилися форуми та з'їзди як політичних, так і громадських організацій. 17 березня 1917 року була створена Центральна Рада. Всі одностайно жаждали лише створення автономії України та скликання Установчих зборів за активної підтримки нещодавно започаткованих «Просвіти», українських клубів, шкіл та газет.

Порізаними були заклики деяких організацій та політичних активістів про формування суверенної України. Проводились численні маніфестації, на одній із них, що відбулася 1 квітня 1917 року, було 300 закликів на користь автономії та лише 10 транспарантів заохочували до створення самостійної України [267, с. 189]. Така відома людина, як Михайло Грушевський, чітко окреслив свою позицію в брошурах за автономію України. Під час

зустрічей з лівими партіями він виступав проти самостійності України. Свою думку Грушевський висловлював без коливань: «Українці не мають наміру одривати Україну від Росії, вони хочуть задержатися в добровільній і свободній зв'язі з нею» [168,с.91].

Весна та літо 1917 року були витрачені на формування вимоги про автономію України не зважаючи на те, що було достатньо сил для активних дій. Необхідно зважити на те, що на фронті були задіяні 27 українізованих дивізій уже в серпні 1917. Саме вони були у змозі вибороти незалежність Батьківщини. За оприлюдненими даними кількість українців у війську складала близько 4 000 000 чоловік [493, с. 45].

Велику силу військових не оцінили, або не розуміли новостворені політичні сили. Тоді було нескладно використати українську армію для боротьби за самостійність України. Склад Центральної Ради був представлений більшістю соціалістичних партій. Виховані на ідеях Карла Маркса про відсутність потреби у регулярній армії для формування соціалістичного ладу, представники Центральної Ради не усвідомлювали, якою трагедією обернеться таке легковажне рішення для незалежності України. Володимир Винниченко, не оцінивши політичну ситуацію, виголошував різкі заклики: «не своєї армії нам, соціал-демократам і всім щирим демократам, треба, а знищення всяких постійних армій» [145, с. 195].

Сформувавши нову програму, Центральна Рада намірилася їхати до Петрограда наприкінці травня. Програма набула широкої підтримки всіх політичних сил тогочасної держави. Була сформована велика делегація на чолі з активним політичним діячем, відомим письменником Володимиром Винниченко. Всі сили

очікували широкої автономії для України внаслідок прийняття Тимчасовим урядом розробленої програми, затвердження посади постійного комісара Центральної Ради при Тимчасовому уряді, а також була внесена пропозиція приставити крайового комісара на всю країну, введення широкого представництва українців у керуючих органах України, українізація армії та шкіл.

Тимчасовий уряд не лише відмовив українській делегації у запровадженні нової програми, а в той же час видав дозвіл полякам на формування національних легіонів в армії та в тилу. Розташування польських легіонів було сформовано таким чином, що при необхідності під владу польських військ потрапляла вся Правобережна Україна. Про українізацію окремих частин війська не могло бути і мови [251, с. 84].

Центральною Радою було ухвалено рішення про звернення до свого народу через Перший Універсал, що був оприлюднений 23 червня 1917 року.

Не зважаючи на декларативний характер Першого Універсалу, на його основі було створено Генеральний Секретаріат. Це був перший уряд України, який очолив В. Винниченко.

Тимчасовий уряд був настільки стурбований створенням Першого Універсалу, що негайно відрядив свою делегацію до Києва - Керенського, Терещенка, Церетелі [182,с.35].

Російський уряд був змушений визнати українську автономію проти свого бажання. Була прийнята вимога Центральної Ради про створення особливого Статуту її діяльності та повноважень, що має бути затверджений Установчими зборами. Не зважаючи на мізерність поступок з боку Тимчасового уряду, в Петрограді вони викликали низку заперечень та урядову кризу. На жаль, головні

домовленості про автономію України залишилися порожніми розмовами.

Центральна Рада була рішуче налаштована на відстоювання започаткованих змін і 16 липня 1917 року виголошує Другий Універсал. У цьому більш вимогливому виявленні народної волі визнавалися Установчі збори, де відбувалося затвердження автономії України. Проте, було відмічено, що Україна залишається у складі федеративної республіки Росії.

Міністри Тимчасового уряду забажали введення до складу Центральної Ради додатково 30% представників національних меншин, що проживали на території України. Попередньо до Центральної Ради входило 150 членів, враховуючи значне розширення, започатковане міністрами Петрограду, до складу Центральної Ради було введено 212 делегатів від Всеукраїнської ради селянських депутатів, 158 чоловік від Всеукраїнської ради солдатських депутатів та 100 депутатів Всеукраїнської ради робітничих депутатів [74, с. 89].